

SIMPOZIONUL NAȚIONAL ECOTERRA, ediția a-XV-a

15 decembrie 2023

"Minți strălucite, un omagiu adus vieții!"

GHEORGHE ȚIȚEICA

fondator al geometriei diferențiale centro-afine

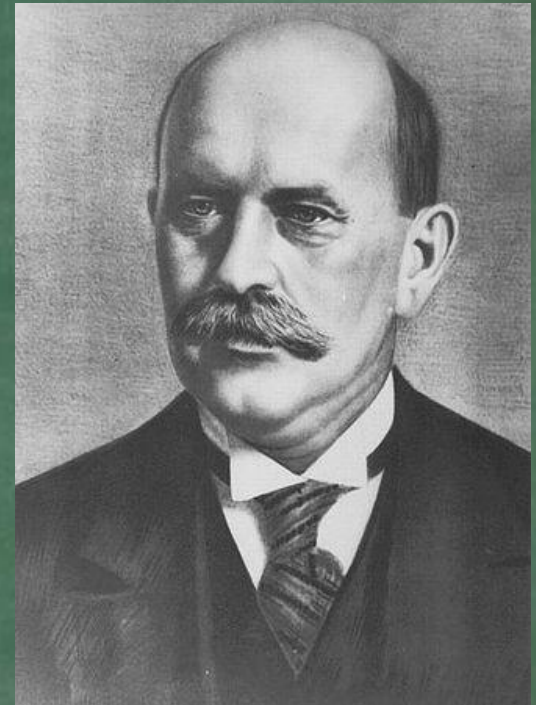
Profesor: Burlacu Daniel

Liceul Tehnologic „Prof. Ilie Gavrilă”, Sat Cioranii de Jos, Județ Prahova

BUCUREȘTI 2023

Gheorghe Țițeica (1873-1939)

S-a născut la Turnu-Severin,
în ziua de 4 octombrie 1873.
Tatăl său Radu Țițeica din zona
Buzăului a fost mecanic de
vapor iar mama sa Stanca s-a
ocupat de creșterea celor
patru copii, trei fete și un
băiat.

Studiile în țară

- A urmat cursurile primare în orașul natal, apoi a devenit elev al Liceului Carol I din Craiova unde a fost remarcat și i-a uimit pe toți pentru ușurința cu care învăța și pentru raționamentele sale logice.
 - În anul 1892, a obținut o bursă pentru Școala Normală Superioară din București unde a obținut primul loc în cadrul concursului de burse, apoi a urmat Facultatea de Științe și și-a luat licența în matematică în 1895.
-

Studiile în străinătate

- În anul 1896 a fost admis la École Normale Supérieure din Paris.
- Între anii 1897-1899 urmează studiile doctorale susținând în anul 1899 teza de doctorat intitulată „Asupra congruențelor ciclice și asupra sistemelor tripluconjugate”, sub conducerea lui G. Darboux.
- Profesorii pe care i-a audiat la Paris și care au avut o influență covârșitoare asupra formării sale ca matematician au fost matematicieni celebri precum Henri Poincaré, Edouard Goursat, Emile Picard și Gaston Darboux.

Activitatea didactică

- Dragostea de țară nu l-a ținut mult la Paris întrucât în anul 1900, tânărul a devenit profesor agregat la Catedra de geometrie a Facultății de Științe din București, urmând ca în anul 1903 să fie numit titularul catedrei, ocupând această poziție timp de 40 ani, cu o autoritate rar întâlnită în epocă.
- Cursurile sale, riguroase și pline de eleganță, erau desosebit de apreciate de studenți. Elevul favorit, Dan Barbilian (poetul Ion Barbu), spunea despre maestrul său: “Am avut curiozitatea să gust, într-o atitudine de așteptare, lecțiile profesorului Țițeica. Le-am cunoscut ca pe niște clare bătălii. Sub fața aceasta, mai ales, le iubesc. Însemnătatea acestor lecții nu-ți îngăduie însă o prea lungă pasivitate. Scoți repede hârtia, creionul și intri în bătălie. Atunci simți lângă tine o mână sigură, de neîntrecut combatant”.

Activitatea științifică

- Opera științifică a matematicianului roman, de o valoare impresionantă cuprinde peste 96 de note și memorii, majoritatea publicate în cele mai prestigioase reviste din Franța. Încă din 1913 a fost ales membru activ al Academiei Române.
- A prezidat lucrările secțiilor de geometrie la numeroase congrese internaționale de matematică din 1924 (Canada), 1932 (Elveția) și 1936 (Norvegia).
- Este creator al unor capitole din geometria diferențială proiectivă și afină, unde a introdus noi clase de suprafețe, curbe și rețele care – la propunerea lui G. Loria (1862-1954) – îi poartă numele.

În plan personal

- A fost căsătorit cu elvețianca Florence Thierin (1882-1965), fiica lui Florentin Thierin, directorul renumitului institute Schewitz-Thierin, alături de care îi plăcea să facă numeroase drumeții montane, fapt pentru care avea o casă și la Bușteni.
- A avut trei copii: Radu, Gabriela și Șerban cel din urmă fiind un fizician recunoscut.
- Era apreciat de contemporanii săi pentru patriotism, caracter și știința sa pedagogică. Avândul ca model pe Spiru Haret când preda Țițeica totul era foarte clar, sistematic, expresiv și accesibil chiar și atunci când preda lucruri complicate.

Mărturii

- „Stilul de expunere al lui Țițeica a rămas drept model ideal; încât când vezi un profesor ori un autor expunând clar, metodic și elegant cea mai frumoasă mențiune cu care îl poți distinge este să recunoști: acesta este un elev al lui Țițeica.” scria N. Mihăileanu despre Gheorghe Țițeica în numărul 8 al Gazetei Matematice din anul 1955.

- Profesorul a încetat din viață pe 5 februarie 1939, la vârsta de 66 de ani, și a fost condus pe ultimul drum de zeci de studenți și foști studenți, profesori, academicieni și politicieni.
- Ministrul Petre Andrei spunea la funeraliile matematicianului: “Moartea unui om de știință trezește întotdeauna, pe lângă durerea firească, un sentiment de îngrijorare, căci seacă un izvor de energie intelectuală și dispare o forță creatoare de valori.
- În fața unei astfel de pierderi își face loc în sufletul nostru o îndoială și începe a stăruia un punct de întrebare: știm sigur ceea ce am pierdut, dar poate nu distingem destul de clar cine va ocupa locul devenit liber. Golul momentan ne îngrijorează.”

BIBLIOGRAFIE

- Manolea, Gh. - Gheorghe Țițeica, un creator al școlii românești de geometrie, <http://gheorghe.manolea.ro>
- Trifu, M. - Fenomenul Gazeta matematică la 110 ani – O (posibilă) istorie despre fapte și oameni, <http://www.gazetamatematica.net/?q=node/26>
- Vlada, M. - 2010: Gazeta Matematică la 115 ani de apariție. Apărut în: Elearning. Romania, 2010-02-08. București: TEHNE - Centrul pentru Dezvoltare și Inovare în Educație.
- Disponibil online: <http://www.elearning.ro>. http://elearning.ro/articol.php?id_categ=4&id_articol=579
- Ceaușu, V. – Gabriela G. Țițeica și Ion Alexandru Stoenescu profesori de elită ai învățământului superior ethnic, în Revista "Aspecte din istoria mecanicii", nr.1 din 2010.
- Articolul: <https://identitatea.ro/matematician-roman-gheorghe-titeica/>

Vă mulțumesc!

